

סלסול שורשים בעצים

שירה כרמלי

שתילת עץ דורשת חשיבה לטווח ארוך. בעת בחירת עץ יש לוודא שהמין הנבחר מותאם למקום השתילה מבחינת ממדי צימוחו הסופיים מעל לפני השטח, ויש גם לתת את הדעת לגבי מרחב התפתחות מערכת השורשים מתחת לפני השטח.

פעמים רבות בגינות פרטיות, בגנים ציבוריים ובמדרכות ניכרות תופעות המשפיעות לרעה על התפתחות שורשי העץ:

- שטח מוגבל או שטח שגורם לצימוח שורשים לא-סימטרי
- בניה מוגבהת סביב העץ ובעקבותיה כיסוי בסיס הגזע בחומר מילוי
- מצע שאינו מנוקז
- עומק קרקע לא מספק
- הימצאות פסולת בניין

אלו נתוני שטח שמשפיעים על התפתחות העץ וגורמים לנזקים, שניכרים לעיתים אחרי מספר שנים, כשהעץ כבר בוגר והתיקון בדיעבד קשה או בלתי אפשרי.



בעיה נוספת טמונה בשורשי העץ הצעיר, כפי שנקנה במשתלה. עצים במשתלות גדלים במכלים, בהם הם עשויים לגדול זמן ממושך עד מועד מכירתם. בהשקיה סדירה ובדישון העצים צומחים לגובה ובהתאם גדלה מערכת השורשים. מפאת מגבלות המכל מערכת השורשים שלהם נאלצת להסתלסל. עץ צעיר שנשתל עם

מערכת שורשים מסולסלת - שורשיו ימשיכו לגדול באופן זה, ילכו ויתעבו, ועם הזמן יחבקו את בסיס הגזע ובסיס השורשים ויגרמו לחסימה של צינורות ההובלה. בעקבות זאת העץ כולו, משורשיו ועד צמרתו, נעשה חלש ופגיע.

תיאור מקרה

עץ הטבבויה הוורודה (*Handroanthus impetiginosus*), השתול בערוגה שליד מסעדת קפית שבגן, החל להראות בשנים האחרונות סימני מצוקה – לבלוב העלים על ענפים באזור מסוים בעץ פחת ועלים שלבלבו נטו להצהבה ולכמישה מהירה.

כדי לרדת לשורש הבעיה, בקיץ 2015 חפרנו וחשפנו את שורשי העץ. גילינו שהם מפותלים סביב בסיס הגזע (A), מתים נראו לעין (B) ונחשף ריקבון (C). המיקומים תאמו את מיקום הנוף העליון הפגוע.



התמודדות בדיעבד

ביצענו גיזום זהיר של השורשים החובקים, האזור טופל בחומר אנטי-פטריתי וכן בהורמון השרשה לעידוד השתרשות חדשה. אנו במעקב אחר התאוששות העץ.

המלצות למניעת התופעה

בעת קניית עץ יש לבדוק את מערכת שורשיו – לוודא שהם רעננים ופזורים באופן אחיד ושאינם שורשים עבים מסולסלים בצמוד לדפנות המכל.

כיצד תעשו זאת במשתלה?

- * אם העץ שתול במכל פלסטיק – ניתן לשלוף את גוש השורשים בשלמותו מן המכל.
- * אם העץ שתול בשקית פוליאיתילן או בשק פלריג – ניתן לחוש מבחוץ האם קיימת דחיסות בשק, ניתן לבדוק את צפיפות השורשים בקרקע ע"י חפירה עדינה פנימה, ואם עדיין יש חשש – יש לקבל אישור ולחתוך בזהירות את השק.

בדיקה והקפדה מראש ימנעו נזק עתידי ואת כאב הלב הכרוך בפרידה מעץ. אם קיים חשש לעץ פגוע בגינתכם, אנו ממליצים להתייעץ עם מומחה לעצים.